

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PETICIJŲ KOMISIJA

Gedimino pr.11, LT - 01103, Vilnius. Tel. 2 66 37 72, faks 2 66 38 50

Gerb. Rasai Kalinauskaitei

2007-02-08 Nr. U-9/P33-6

Vilnius

Gerb. Šarūnui Bagdonui

Vilnius

Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisija 2007 m. sausio 26 d. posėdyje sprendė dėl Jūsų ir kt. peticijoje „Dėl buvusio „Lietuvos“ kino teatro ir su juo susijusio sostinės kultūros politikos formavimo“ išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo.

Komisija nusprendė siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei iš dalies tenkinti Jūsų peticijoje išdėstytus reikalavimus ir siūlymus.

Siunčiame Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijos 2007 m. sausio 26 d. posėdžio protokolo išrašą.

Pagarbiai

Komisijos pirmininkas

Paulius Koverovas

IŠRAŠAS

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PETICIJŲ KOMISIJA

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS PETICIJŲ KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2007-01-26, Nr. 35-1

Vilnius

Darbotvarkė:

Dėl G.Urbono ir kt. peticijoje išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo.

SVARSTYTA. G. Urbono ir kt. peticijoje „Dėl buvusio „Lietuvos“ kino teatro likimo ir su juo susijusio sostinės kultūros politikos formavimo“ išdėstytų reikalavimų ir siūlymų tenkinimo klausimas.

2002 m. Vilniaus miesto savivaldybė nutarė viešame aukcione privatizuoti UAB „Lietuvos kino teatras“, kuriai priklausė buvusio „Lietuvos“ kino teatro pastatas. Privatizavimo sąlygose buvo numatyta, kad viešo konkurso nugalėtojas privalės vykdyti kino teatro veiklą trejus metus nuo UAB „Lietuvos kino teatras“ įsigijimo.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisija (toliau – Komisija) G.Urbono ir kt. peticiją „Dėl buvusio „Lietuvos“ kino teatro likimo ir su juo susijusio sostinės kultūros politikos formavimo“ nagrinėjo iš esmės 2006 m. spalio 26 d. ir 2006 m. gruodžio 19 d. posėdžiuose. Peticijos nagrinėjimo iš esmės posėdžiuose dalyvavo G.Sodeika – Kultūros viceministras, A.Pliaugienė – kultūros ministro patarėja, A.Kuncevičius – Kultūros paveldo departamento direktorius, R.Bitinas – Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos Vilniaus teritorinio padalinio vedėjas, M.Butautienė – Vilniaus apskrities viršininko administracijos Teritorijų planavimo ir statybos valstybinės priežiūros departamento direktoriaus pavaduotoja, A.Jeleniauskienė – Vilniaus apskrities viršininko administracijos Socialinių reikalų, švietimo ir kultūros departamento Švietimo skyriaus vyr. specialistė, J.Elzbergas – Vilniaus miesto savivaldybės Teisės departamento direktorius, V.Toleikis – Vilniaus miesto savivaldybės Kultūros, švietimo ir sporto departamento Kultūros ir meno skyriaus vedėjas, pareiškėjai: G.Urbonas, J.Markevičienė, N.Urbonienė, Š.Bagdonas, R.Kalinauskaitė ir kt.

2006-12-19 pareiškėjai taip pat įteikė pasiūlymus, susijusius su peticijoje išdėstytų reikalavimų įgyvendinimo galimybėmis. Komisija bendru sutarimu nutarė nagrinėti pateiktus pasiūlymus.

Dėl nacionalinės svarbos statuso suteikimo buvusiam „Lietuvos“ kino teatrui.

Tai esminis peticijos reikalavimas. Peticijos pareiškėjai nurodo, jog „Lietuvos“ kino teatras kaip viešoji kultūros erdvė gyvavo jau beveik pusę amžiaus ir per tą laiką subrendo kaip savitą tradiciją turintis kultūrinės traukos centras, su kuriuo sietinas kelių sostinės inteligentijos kartų; Nepriklausomybės metais „Lietuva“ tapo aktyviu tarptautinės kultūros erdvės dalyviu, čia organizuoti tarptautiniai festivaliai bei kiti renginiai sudarė galimybę susipažinti su pasauliniu kino meno kontekstu ir naujausiais procesais; sostinės kultūros žemėlapyje atstovavo alternatyvą į vartojimą orientuotoms komercinėms kultūros erdvėms,

nes kultūros vyksmas „Lietuvoje“ išlaikė autonomiją ir finansiškai neįvertinamą kokybę, kuri svetima holivudinę produkciją propaguojantiems multipleksams...“ ir pan.

Kultūros ministerija informavo, jog Kultūros paveldo departamento prie Kultūros ministerijos atstovų nuomone, buvęs kino teatras „Lietuva“ neturi kultūros paveldo požiūriu vertingųjų savybių, dėl kurių būtų verta įrašyti šį objektą į Kultūros vertybių registrą, o taip pat – suteikti jam nacionalinės svarbos statusą.

Tačiau „Lietuvos“ kino teatro problema Kultūros ministerijoje nagrinėta siekiant nustatyti šio kino teatro pastato reikšmę kultūros paveldo aspektu, o ne nacionalinės svarbos statuso pripažinimo aspektu.

Teisės aktų, nustatančių aiškius kriterijus, kuriais remiantis Seimas ar Vyriausybė galėtų pripažinti ekonominius investicinius projektus ir svarbius visuomenės projektus ar objektus valstybinės ar nacionalinės svarbos projektais ar objektais, nėra.

Atsižvelgiant į tai, jog teisės aktais nenustatyti valstybinės ar nacionalinės svarbos projektais ar objektais pripažinimo kriterijai, Komisija negali įvertinti galimybę suteikti buvusiam „Lietuvos“ kino teatrui nacionalinės svarbos statusą.

Šiuo aspektu vertinant peticijoje išdėstą reikalavimą, Komisijos nuomone, peticija tenkintina iš dalies ir tikslinga pasiūlyti Vyriausybei pavesti atitinkamoms institucijoms parengti teisės aktą, nustatantį projektų ar objektų valstybinės ar nacionalinės svarbos pripažinimo kriterijus.

Dėl darbo grupės parengti Teritorijų planavimo įstatymo pakeitimo ir/ar papildymo projektą, kurioje būtų apibrėžta viešosios erdvės sąvoka sudarymo.

Pareiškėjai išdėsto argumentus: „šiuolaikinėje civilizuotoje urbanistikoje viešoji erdvė, ypač Europos teisėje, yra viena iš kertinių sampratų. Tai erdvė, kurioje vyksta socializacija, bendruomenių formavimasis, kurioje vyksta miestiečių, kaip visumos kūrimasis, kur bręsta nauja kultūra. Jeigu sunaikinsime viešąsias erdves – savo vaikus pasmerksime būti „Akropolio“ aukomis. Augindami vartotojų kartą, pakertame savo kultūrą.

Lietuvoje viešoji erdvė vis dar nėra suvokiama ir įteisinta kaip viena iš svarbiausių urbanistinių kategorijų, kurią ignoruojant neįmanoma įgyvendinti vadinamosios „darnios plėtos“ principų. Todėl šiuo metu galiojančiuose ir rengiamuose miestų planavimo dokumentuose yra užprogramuotos viešojo intereso požiūriu žalingos tendencijos – planuojant privatizaciją ir urbanistinius procesus nėra tinkamai atsižvelgiama į viešąsias erdves“. Pareiškėjai nurodė, kad Europos teisėje minėta sąvoka yra žinoma ir įteisinta, t.y. „trūksta harmonizacijos tarp Europos teisės ir nacionalinės teisės“.

Komisija atkreipia dėmesį, kad pagal Lietuvos Respublikos Konstitucijos 67 straipsnio 2 punktą įstatymus leidžia Seimas, todėl reikalavimų dėl įstatymų pakeitimo, papildymo, pripažinimo netekusiais galios ar naujų priėmimo nagrinėjimas priklauso Lietuvos Respublikos Seimo Peticijų komisijos kompetencijai. Tuo tarpu Lietuvos Respublikos Vyriausybės Peticijų komisijos kompetencija – kiek tai susiję su Vyriausybės nutarimų priėmimu, ir institucijų, subordinuotų Vyriausybei, sprendimų priėmimu.

Tačiau atsižvelgiant į pareiškėjų argumentus ir į tai, jog Vyriausybė yra teisėkūros subjektas, tikslinga siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pavesti Aplinkos ministerijai sudaryti darbo grupę išvadoms ir pasiūlymams dėl Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo papildymo viešosios erdvės sąvokos aspektu parengti.

Dėl darbo grupės, kuri atliktų urbanistinį sostinės viešųjų erdvių tyrimą, sudarymo

Pareiškėjų teigimu, šio reikalavimo tikslas - „įvertinus viešųjų erdvių kokybę, parengti jų žemėlapi bei registrą. Tai užtikrintų, kad bus adekvačiau atsižvelgta į viešąjį interesą planuojant privatizaciją ir urbanistinius procesus. Ištyrusi dabartinę viešųjų erdvių infrastruktūrą, ši darbo grupė turėtų įvertinti per nepriklausomybės metus įvykusius jos pokyčius bei ateičiai svarbias raidos tendencijas, kurios užprogramuotos Vilniaus miesto bendrojo plano iki 2015 m. projekte. Svarbu atsakyti į klausimą, ar šie pokyčiai ir tendencijos yra pozityvūs viešojo intereso požiūriu“. Pareiškėjai nurodo, jog „savivaldybė nepajėgi to padaryti“.

Vilniaus miesto savivaldybės atstovo nuomone, savivaldybės Peticijų komisija svarsto tai, ko nepadaro ar turėtų padaryti savivaldybė. Šiuo atveju reikalavimas nėra konkretus, nes nėra suformuluota „viešosios erdvės“ sąvoka.

Komisijos nuomone, urbanistinis sostinės viešųjų erdvių tyrimas yra savivaldybės kompetencija. Tikslinga, jog Vyriausybė pasiūlytų Vilniaus miesto savivaldybei, atsižvelgus į pareiškėjų argumentus, atlikti Vilniaus miesto viešųjų erdvių tyrimą.

Dėl darbo grupės, kuri atliktų urbanistinį kultūros industrijų tyrimą, sudarymo

Pareiškėjų argumentai: „Pasaulyje kultūros industrijos yra pripažintos vienu iš svarbiausių veiksnių, lemiančių šalies konkurencingumą – deja, Lietuvoje šis potencialas iki šiol tebėra nesuvoktas. Nėra atlikti tyrimai, leidžiantys įvertinti kultūros industrijų indėlį kuriant nacionalinį produktą. Todėl į kultūros industrijas neatsižvelgiama ir planuojant urbanistinius procesus bei privatizaciją, kuri baigiasi viešųjų kultūros erdvių sunaikinimu. Siūlomo tyrimo tikslas - įvertinti dabartinę sostinės viešųjų kultūros erdvių infrastruktūrą, įvykusius ir prognozuojamus jos pokyčius bei poreikius kultūros industrijų požiūriu. Būtina kultūros poreikių aspektu įvertinti ir Vilniaus miesto bendrojo plano iki 2015 m. projektą. Išskyrus vos kelis naujus kultūrinės traukos taškus, jame visai nenumatyta naujų teritorijų kultūros objektams. Nėra nei seniai žadėtos simfoninės muzikos salės, nei multifunkcinio kultūros centro, nei smulkesnių kultūros centrų. Svarbu atsakyti į klausimą, ar tokia kultūrinio gyvenimo vizija atitinka vilniečių poreikius ir būsimosios Europos kultūros sostinės statusą“.

Kultūros ministerijos atstovas informavo, kad „2009-tiesiems metams, kuomet Vilnius taps Europos kultūros sostine, yra numatyta iš tikrųjų keletas objektų - tiek simfoninės muzikos prestižinė salė, tiek multifunkcinis, kultūrai būtent skirtas objektas Vilniaus mieste. Miesto meras viešina tuos planus. Lėšos tiems objektams bus skiriamos iš miesto, Vyriausybės ir Europos Sąjungos lėšų.“

Vilniaus miesto savivaldybės atstovas sutiko, jog specialusis planas dėl kultūros objektų išdėstymo schemas galėtų būti parengtas, nes yra sporto objektų išdėstymo specialusis planas, kuriame numatyti objektai nuo menkiausių aikštynų, stadionų iki didelių objektų.

Komisijos nuomone, tikslinga siūlyti Vyriausybei pavesti Kultūros ministerijai kartu su Vilniaus miesto savivaldybe sudaryti darbo grupę dėl Vilniaus miesto viešųjų kultūros erdvių, Vilniaus miesto kultūros objektų išdėstymo specialiojo plano parengimo ir pan.

Dėl darbo grupės, kuri įvertintų „Lietuvos“ kino teatro, kaip kultūros objekto, ir su juo susijusios viešosios erdvės svarbą sostinės kultūros gyvenimui, sudarymo

Pareiškėjų argumentai: „Tam būtina atsižvelgti į dabartinę sostinės viešųjų erdvių ir kultūros industrijų infrastruktūrą, jos pokyčius bei raidos tendencijas - čia pravers aukščiau minėti urbanistiniai tyrimai. Šis visumos kontekstas leis aiškiau įvertinti „Lietuvos“ privatizacijos faktą, planuojamą viešosios kultūros erdvės sunaikinimą bei galimą jos perspektyvą. Svarbu atsakyti į klausimus, kurie kelia keblumų „Lietuvos“ bylą iki šiol svarščiusioms institucijoms. Ar „Lietuvos“ privatizacija buvo naudinga viešojo intereso požiūriu? Ar vertinga kelis dešimtmečius „Lietuvos“ brandinta kultūros gyvenimo tradicija? Ar „Lietuva“ yra svarbi kaip paskutinis kino teatras istoriniame sostinės centre? Ar yra vertinga perspektyva, kurią galėtų turėti ši viešoji kultūros erdvė? Kokia ta perspektyva galėtų būti ir ką reikėtų daryti siekiant ją įgyvendinti? Ar įmanoma, remiantis „Lietuvos“ tradicija, kurti modernų kultūros objektą, kurio šerdimi taptų Nacionalinis kino centras ir apie jį susitelkusios kultūros industrijos? Ar galėtų toks kultūrinės traukos centras būti svarbus sostinei? visai šaliai? žymus regiono mastu? Ar „Lietuva“ vertinga kaip objektas, galintis reprezentuoti kultūrinį sostinės gyvenimą? Koks „Lietuvos“ vertės santykis su dviem kino salėm, kurias žada statyti UAB „Rojaus apartamentai“? Galiūnai turi nacionalinės svarbos objekto statusą, o nekomercinis kinas – ne“.

Komisijos nuomone, šiuo reikalavimo esmė, susijusi ir nagrinėtina **kartu** su aukščiau išdėstytais reikalavimais ir siūlymais.

Dėl kreipimosi į teisėsaugą su prašymu įvertinti „Lietuvos“ privatizavimą viešojo intereso požiūriu

Pagal Lietuvos Respublikos prokuratūros įstatymo 11 straipsnį valstybės, savivaldybių institucijoms ir įstaigoms, jų pareigūnams ir tarnautojams, politinėms partijoms ir politikams, visuomeninėms organizacijoms ir visuomenės informavimo priemonėms, kitiems fiziniams ir juridiniams asmenims draudžiama duoti prokuratūrai įstatymuose nenustatytų pavedimų ar įpareigojimų arba kitaip kištis į prokurorų veiklą.

Komisijos nuomone, pareiškėjai šiuos reikalavimus turėtų pateikti Generalinei prokuratūrai tiesiogiai, o toks Vyriausybės veiksmas traktuotinas kaip tarpininkavimas ir turėtų neigiamos įtakos, nes šį procesą inicijuotų Vyriausybė, o ne visuomenės dalis. Pareiškėjai turi teisę įstatymų nustatyta tvarka kreiptis dėl viešojo intereso gynimo.

Dėl žemės sklypo, esančio Pylimo g.17, Vilniuje detaliojo plano patvirtinimo ir Vilniaus apskrities viršininko administracijos veiksmų

Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 34 straipsniu savivaldybės lygmens teritorijų planavimo priežiūrą atlieka apskrities viršininko administracija. Ši valstybės institucija tikrina, ar teritorijų planavimo dokumentų sprendimai atitinka planavimo sąlygas, ar atliktos visos teritorijų planavimo dokumentų rengimo, svarstymo, derinimo procedūras ir sprendimai atitinka teisės aktų reikalavimus.

Pareiškėjai 2007-01-23 kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą, prašydami panaikinti Vilniaus apskrities viršininko administracijos patikrinimo išvadą dėl žemės sklypo, esančio Pylimo g.17, Vilniuje, detaliojo plano tvirtinimo kaip neteisėtą ir nepagrįstą, taikyti laikinąsias užtikrinimo priemones. t.y. iki bylos išnagrinėjimo ir teismo sprendimo įsiteisėjimo byloje sustabdyti ginčijamo teisės akto – patikrinimo išvados dėl žemės sklypo esančio Pylimo g.17, Vilniuje, detaliojo plano patvirtinimo – galiojimą.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 109 straipsniu teisingumą Lietuvos Respublikoje vykdo tik teismai. Todėl šiuo atveju Komisija negali priimti sprendimo dėl Vilniaus apskrities viršininko administracijos sprendimų.

Atkreiptinas dėmesys, jog klausimą dėl valstybinės žemės nuomos sutarties nagrinėjo ir Nacionalinė žemės tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos, pateikusi išvadą, jog nutraukti Nuomos sutartį nėra teisinio pagrindo.

Kartu pažymėtina, kad UAB „Rojaus apartamentai“ Komisijai nurodė, jog UAB „Rojaus apartamentai“, „vykdydama funkcinio paveldo tęstinumą, naujame pastate, iškiliančiame vietoje buvusio „Lietuvos“ kino teatro, numatė įrengti dvi nekomercinio kino sales, kuriose bendras žiūrovų vietų skaičius siektų 280. pagal parengtus projektinius pasiūlymus naujame pastate kino teatrui ketinama skirti apie 700 kv. m ploto patalpas“. UAB „Rojaus apartamentai“ pabrėžė, kad UAB „Rojaus apartamentai“ aktyviai dalyvauja ir remia Vilniaus kultūrinį gyvenimą- bendradarbiauja su VšĮ „Skalvijos kino centras“, Lietuvos kinematografinių sąjunga, teikia šioms organizacijoms ilgalaikę paramą. „Tuo būdu yra siekiama ne tik prisidėti prie kino meno tradicijų tęstinumo, bet ir telkiamas rimtų partnerių ratas, kurių pagalba ir patarimai padėtų plėtoti nekomercinio kino tradicijas būsimajame pastate Pylimo g.17, Vilniuje. Šiais klausimais aktyviai bendradarbiaujama su užsienio organizacijomis kaip Norvegijos Kino institutas bei Šiaurės šalių Ministrų Tarybos Informacinis biuras Lietuvoje planuojant panaudoti Skandinavijos šalyse sukauptą patirtį plėtojant nekomercinio kino centrus“.

NUTARTA (bendru sutarimu):

1. Pripažinti G Urbono ir kt. peticijoje išdėstytus reikalavimus ir siūlymus iš dalies **tenkintinais**.
2. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pavesti Ūkio ministerijai kartu su Kultūros ministerija parengti ir pateikti teisės akto, nustatančio projektų ir objektų valstybinės ar nacionalinės svarbos pripažinimo kriterijus, projektą.
3. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pavesti Aplinkos ministerijai sudaryti darbo grupę dėl viešosios erdvės sąvokos nuostatų tikslingumo Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatyme ir prireikus pateikti atitinkamo teisės akto projektą Vyriausybei.
4. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pasiūlyti Vilniaus miesto savivaldybei atlikti Vilniaus miesto viešųjų erdvių tyrimą.
5. Siūlyti Lietuvos Respublikos Vyriausybei pavesti Kultūros ministerijai sudaryti darbo grupę dėl Vilniaus miesto urbanistinio kultūros industrijų tyrimo, Vilniaus miesto kultūros objektų išdėstymo specialiojo plano parengimo ir apteikti Vyriausybei atitinkamas išvadas bei pasiūlymus.
6. Apie Komisijos sprendimą informuoti pareiškėjus.

Komisijos pirmininkas
Komisijos posėdžio sekretorius

Paulius Koverovas
Vida Nagurnaitė